

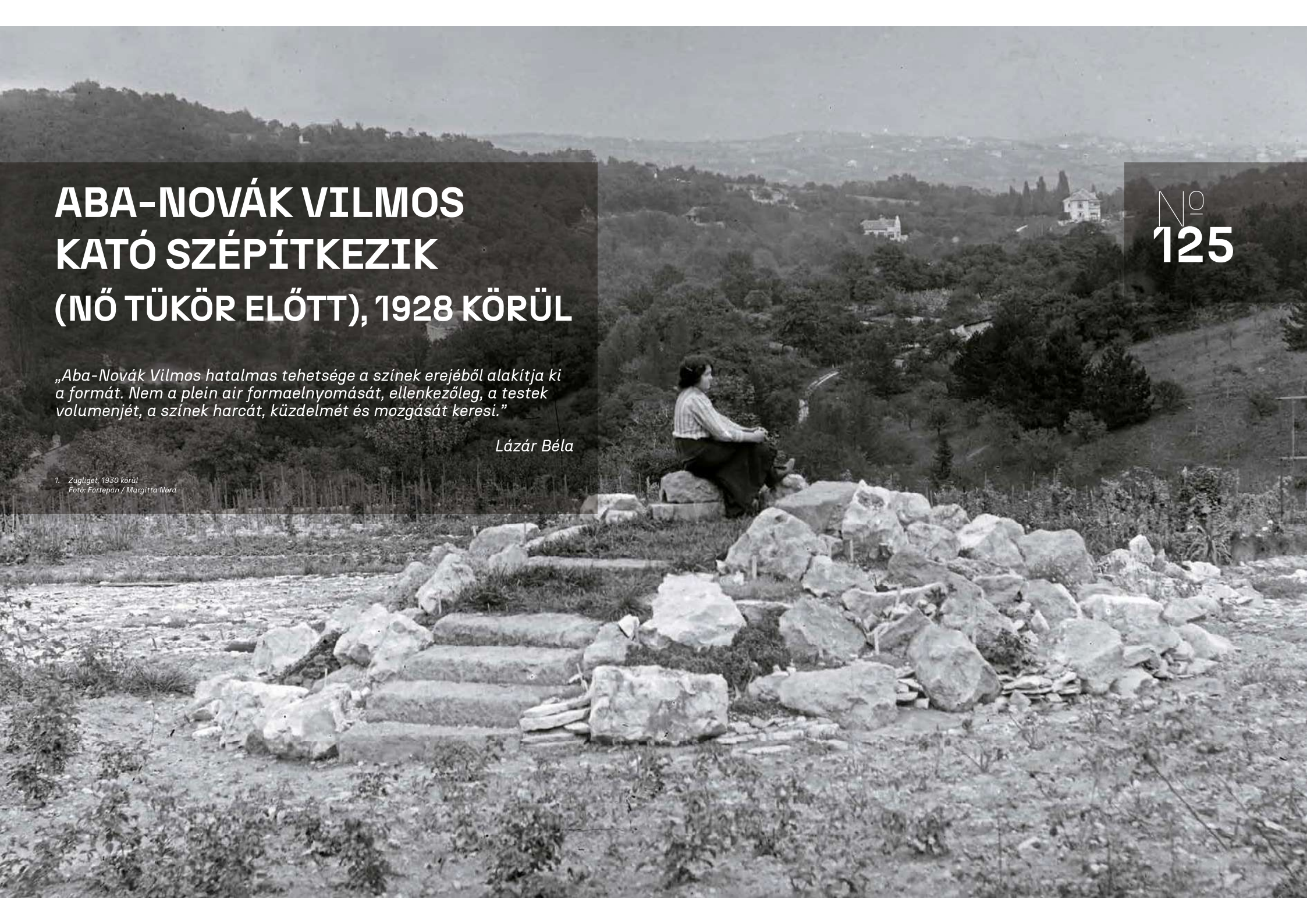
ABA-NOVÁK VILMOS KATÓ SZÉPÍTKEZIK (NŐ TÜKÖR ELŐTT), 1928 KÖRÜL

„Aba-Novák Vilmos hatalmas tehetsége a színek erejéből alakítja ki a formát. Nem a plein air formaelnyomását, ellenkezőleg, a testek volumenjét, a színek harcát, küzdelmét és mozgását keresi.”

Lázár Béla

1. Zugliget, 1930 körül
Fotó: Fortepan / Margitta Nóra

No
125

ABA-NOVÁK VILMOS (1894–1941)

Kató szépitkezik (*Nő tükör előtt*), 1928 körül |
 Kató's getting ready (*Woman in Front of a Mirror*), around 1928

Olaj, vászon | Oil on canvas, 138 x 95,5 cm
 Jelezve balra lent | Signed bottom left: ABA-NOVÁK

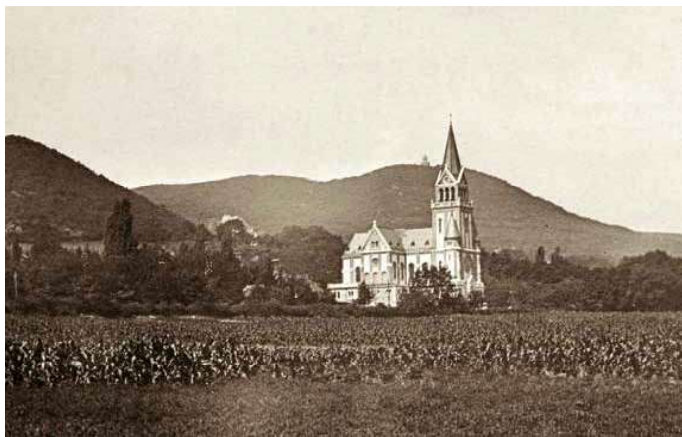
AUKCIONÁLVA | AUCTIONED:
 | BÁV 6. Művészeti Nagyaució, Budapest, 1970. december
 (kat.: 218. *Nő tükör előtt*)

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:
 | ABA-NOVÁK Emlékiállítás, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1962,
 (kat.: 51. *Nő tükör előtt*, 1928 k. mgt.)

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA | PRESUMABLY EXHIBITED:
 | ABA-NOVÁK Vilmos Emlékiállítás,
 Nemzeti Szalon, Budapest, 1942. március 8-29.
 (kat.: 10. *Kató*, vászon, olaj, mgt.)

IRODALOM | LITERATURE:
 | ABA-NOVÁK Vilmos: Vallomás. Magyar Művészet, 1931/3. 129-136.
 | Mattioni Eszter: Életem színes képei.
 In: Mattioni Eszter, Szekszárd, Wosinszky Mór Megyei Múzeum, 1991. 16.

Kezdő ár | Starting price: 14 000 000 Ft / 36 842 EUR
 Becsérték: 20 000 000 – 30 000 000 Ft
 Estimate: 52 632 – 78 947 EUR

2. Zugliget
 Fotó: Fortepan / Szesztay család

„Aba-Novák Vilmos hatalmas tehetsége a színek erejéből alakítja ki a formát. Nem a plein air formaelnymását, ellenkezőleg, a testek volumenjét, a színek harcát, küzdelmét és mozgását keresi. Nem a plein air-festés, a gyorsan mozgó szem számára dolgozik, hanem harmóniát keres a színek egybecsengésével, azok éles ellentéteinek hangsúlyozásával, főleg a formák plasztikájával akar művészi hatást előidézni. Ez a plaszticizmus új művészi felfogást jelent!” – olvasható Lázár Béla katalógus-előszavában, mely egy 1927-es csoportkiállítás mellékleteként jelent meg az Ernst Múzeum kiadásában. A színerő fokozása és a plasztikus, szinte szobrászi formálás együttese, valóban Aba-Novák festészetének egyik legfontosabb jellemzője volt, mellyel valószínű forradalmat indított el az 1920-as évek közepén, Szőnyi Istvánnal párhuzamosan, de tőle mégis függetlenül.

A most aukcióra kerülő festményen ábrázolt személy Vulkovic Kató, akit a művész 1925-ben vett feleségül, és aki számos rekművének a modelljévé vagy éppen főszereplőjévé vált a továbbiakban. A bensőséges hangulatú életkép valamilyen kellemesnek ígérkező program előkészületeibe enged bepillantást. Az ujjatlan kék ruha nyári időszakot sugall, az asztalon előkészített csinos kalap és a szépitkezés közben rögzített nőalak pedig valamely jeles alkalom, talán egy születésnap, vagy más – mára a feledés homályába merült egykori – baráti összejövetelre való indulás előtti pillanatok emlékét őrzi. Aba-Novák és kedvese, a következő évben már felesége, 1924-ben költöztek el addigi szállásukról, az életre és művészi alkotásra egyaránt alkal-

matlan pesti mosókonyhából a vadregényes Zugligetbe. Egy karthelyiséggel rendelkező vendéglő egyik melléképületében találtak maguknak döngölt földpadlós, az előzőnél lényegesen nagyobb, de még mindig meglehetősen puritán lakhelyet, ahol négy esztendőn át éltek. Az utolsó évben, mivel ekkor született meg egyetlen gyermekük, Judit, kénytelenek voltak civilizáltabb körülményeket biztosítani a csöppségnek, és visszaköltöztek a belvárosba. A Zugligetben töltött négy év nem csupán a megszokott, intenzív munka helyszíne volt, de bohém összejövetelek, vidám társasági események színterévé is vált.

Ezekről a mulatságokról Mattioni Eszter, Aba-Novák baráti művész körének egyik tagja számolt be visszaemlékezéseiben: „Már egészen fiatalon, [...] kellemes időtöltés és kikapcsolódás volt a kollégákkal a világ dalgairól való eszmecsere, fesztelen diskurzus. Leginkább összeverődött a társaság az Aba-Novák Vilmosék megrendezte szilvesztereken. Erre az eseményre szinte egész éven át készültünk. Aba-Novákék akkoriban Zugligetben, egy öreg vendéglő oldalszárnyában éltek, ahol Kató, a feleség vaskályhán sütötte a hurkát, mi pedig rödlítettünk a 28 fokos hidegben. Később budai, most már nagy műtermes lakásukban érdekes, intellektuális kisugárzású társaság gyűlt össze: a képzőművészek mellett írók, színészek, másfajta bohémek.”

Nem sokkal a Kató szépitkezés című kép megszületését követően, Aba-Novák 1931-ben *Vallomás* címen közölte művészi hitvallását a korszak legjelentősebb művészeti orgánumának számító *Magyar Művészet* című folyóiratban. Többek között így írt ekkor:

„Az új idők új piktúrája eleinte általában csak motívumokat mutatott be, témához nemigen nyúlt. Kis apró festői élményekkel foglalkozott, sokszor egészen az öncélú képletekig: Ez az új stílus keresése volt, mely ma sem fejeződött még be. [...] a téma ismét kezd jogaiba lépni. Amikor a ma festőjének már témái vannak, úgy újabb probléma elé került. Mondanivalói vannak, mely mondanivalók, egyrészt emberi motívumokból, másrészt festői motívumokból tevődnek össze.” Aba-Novák saját korában még nem látható egészen tisztán, inkább csak sejtethette és érezhette, hogy amiről beszél, az a két háború közötti európai festészet két nagy tendenciájának, az újklasszicizmusnak és a vele együtt élő, együtt lélegző újromantikának a szimbiotikus együttélése és az ebből természetszerűen fakadó konfliktusa. Az életkép műfajának megújulása, modernizálása az egyik legfontosabb jellemzője a biedermeier korszak óta csak búvópatakként létez, lesajnál, elavultnak kikiáltott romantikus festészet újjáéledésének.

A téma, vagyis az elbeszélhető történet festői, s egyben a korszak rohamléptekkel változó valóságához való modern igazodásának művészi megfogalmazása, rendkívüli kihívást jelentett az Aba-Novák, Szőnyi, Bernáth, Egry és Farkas István neveivel fémjelmezhető, két háború közötti modern újromantikus iránylynak. E stílusirány tudományos feldolgozása még várat magára, éppúgy, mint a két háború közötti hazai festészet művészettörténetileg alapos kutatása és feltárása. Igazi festői csodák várnak e korszak felfedezőire.

RUM ATTILA

4. Aba-Novák Vilmos: Fésűködők, 1925

5. Aba-Novák Vilmos: Uzsonna a nyári kertben, 1926

←

3. Aba-Novák Vilmos portréja